

Aš nesergu vėžiu!

„Tebūnie palaimintos rankos ir protas, suradę Andų vaistažoles, ir tie, kurie ėmė jomis gydyti“

Ponia Kristina Skubij kilusi iš Vilniaus. Ir kaip visi „vilniškiai“ pasižymi nepalaužiamu charakteriu ir vidine stiprybe. Šita nedidukė ir liekna, kupina žavesio moteris visuomet sugebėjo už save kovoti. Ir laimėti.

1945 metų lapkritį per repatriacijos vajú ji su tėvais persikėlė gyventi į Olštyną. Ten baigė pagrindinę mokyklą, paskui licėjų ir 1952 metais išlaikė baigiamuosius egzaminus. Studijuoti išvyko į Varšuvą. Tapo savo pa-

mėgtos sporto šakos – rankinio – pirmos klasės trenere. O sportas ir kūno kultūros puoselėjimas tapo jos gyvenimo aistra. Studijuodama draugių įkalbėta ėmė rūkyti. Iš pradžių po nedaug ir tik atsitiktinai, paskui vis dažniau, kol jau negalėjo nerūkyti. Šiandien Kristina žino, kad tai buvo didelė klaida, tikriausiai nulėmusi jos vėlesnius rūpesčius dėl sveikatos.

1960 metais įsikūrė Ilave ir čia gyvena iki šiol. 32 metus išdirbo Ilavo bendrojo lavinimo licėjuje. Darbą su jauniu ir dabar mielai prisimena. O jos pasišventimas buvo įvertintas. Kristina Skubij buvo apdovanota Nusipelnusiojo Varmijai ir Mozūrams aukso ženkle už visuomeninę veiklą ir sporto raidos skatinimą.

Bet taip jau surėdyta, kad kažkam rei-

kia aukotis, ir jos vienturtis sūnus kartais skųsdavosi, jog mama per dažnai išvažiuoja į sporto stovyklas ir varžybas, o jam skiria tiek nedaug laiko.

Su sūnumi, kuris jau sukūręs savo šeimą, ir dabar puikiai bendrauja. Gal tai ir padėjo išgyventi sunkias dienas? Šiandien moteris galvoja, jog sūnui, matyt, buvo gerai suprantamas jos įkarštis dirbti. Nes ir jo žmona yra darbštumo įsikūnijimas. Šiuo metu ji – valsčiaus seniūnė.

Nors ponia Kristina daug sportavo ir mylėjo gyvenimą, ligos jos, deja, neplenkdavo. Tai tonsilės, tai tulžies pūslė, tai nepiktybiniai augliai šlapimo pūslėje ir pagaliau – rimta kraujagyslių šuntavimo operacija. Gal todėl, kad 46-erius metus rūkė?..

Visa tai ji kantriai pakeldavo. Ti- ▶

Po operacijos visai išseko jėgos, sulyso iki 45 kg...

Tarp kitų mėgiamų ponios Kristinos užsiėmimų – paniurkyti išsiilgusį katiną

► kras vargas prasidėjo tada, kai ėmė dažnai sirgti plaučių uždegimu ir bronchitu, o netrukus – skaudėti dešinėje krūtinės ląstos pusėje. Bet tada dar neturėjo laiko sau. Nes tai buvo 1999 metų gegužė. O gegužę – numylėtos dukraitės pirmoji komunikacija. Tik birželį persišvietė plaučius. Nuotraukoje išryškėjo apskritas 4 cm skersmens šešėlis. Su ta rentgeno nuotrauka ir nuėjo pas specialistą.

– Bet čia juk vėžys! – be jokių įžangų pasakė gydytoja. Tai skambėjo kaip nuosprendis. Tik didelės savitvardos dėka ji nenuualpo po šios grėsmingos ir dar taip drastiškai praneštos žinios. Dar iki šiol gir-

„Mirsi didelėse kančiose“ – toks buvo nuosprendis

di šituos žodžius ir negali atleisti tai nejautriai gydytojai. Paskui buvo kiti tyrimai ir šeimos parama, linkėjimai, kad tai kuo greičiau pasibaigtų...

Ligoninę Prabutuose ponija Kristina mini tik geru žodžiu. Graži aplinka, kompetentingas, sumanus personalas. Ypač įsiminė vieną žavų gydytoją. Tėn valandėlę svarstyta, ar išpjauti dalį plaučio, ar išpjauti visą?

Nusprendė ji pati:

– Pjaukit visą! Nevažinėsiu juk pas jus kas pusę metų...

Išpjautas visas kairysis plautis su dalimi krūtinės ląstos sienelės, nes ją taip pat buvo pasiekęs *adenocarcinoma solidum bronchi* (navikas).

Pooperacinį laikotarpį sunku būtų maloniai prisiminti... Laimė, sūnus ir marti ją lankė kasdien, o rūpestinga globa padėjo atgauti jėgas.

Daugiau kaip mėnesį išgulėjusi ligoninėje turėjo pakankamai laiko stebėti personalą ir pacientus. Buvo keista, kad chirurgijos skyriuje, kur reikia kilnoti sunkius pacientus po operacijų, dirba smulktės slaugytojos.

Po reabilitacijos ir mokymosi kvėpuoti galėjo išsirašyti iš ligoninės. Na ir atsikratė „draugelio“, kaip pasišaipydama vadina savo ligą.

Pasitikrinti turėjo po pusės metų. Jau pas kitą gydytoją, netgi kitame mieste. Tokia šiandien gydymo įstaigų tvarka, diktuojama ligonių kasa.

Tačiau jos sveikata, deja, nėjo geryn, veikiau atvirksčiai. Vis labiau ėmė prarasti jėgas, liesėjo, ją pykino ir nieko negalėjo veikti. Artimųjų akyse matė baimę. O kai moters kūno svoris nukrito iki 45 kilogramų, pati ėmė galvoti apie mirtį.

Ponija Kristina, toji stiprios dvasios moteris, nenorėjo palikti nesutvarkytų reikalų. Ji žino, kiek rūpesčių šeimai sukelia tokie dalykai – vyras mirė staiga prieš 14 metų.

Baimė, kad vėžio gali ir neįveikti, nebuvo be pamato. Gydytoja Ilave, vėl apžiūrinėdama naujas radiologines nuotraukas, pasakė apie metastazę į dešinę plautį. Be netaisyklingų formų šešėlio klišėse, pastebėjo ir gerokai paryškėjusius naviko požymius (CEA–89, 4 mcg/l).

Onkologas Olštyne šią diagnozę patvirtino ir pareiškė:

– Nei chemija, nei švitinimas čia jau nieko nepadės... Ką gi, kas rytą išgerkite po 1 stiklinę morkų ir 1 stiklinę pomidorų sulčių.

Į sūnaus klausimą, kiek tai gali trukti, daktaras atsakė: gal metus, o gal penkerius. Ir dar pridūrė, kad mirtis ateis per dideles kančias.

Tai išgirdusi, nors ir kokia užgrūdinta, jau pagalvojo apie savižudybę.

Kaip tik tada kažkas iš artimųjų atnešė žinią apie vilcacorą.

Kristina įdėmiai perskaitė knygą „Vilcacora gydo vėžį“ ir nieko nelaukusi

parašė į Londoną. Kartu išsiuntė visus medicininių tyrimų duomenis.

Paskirtų preparatų rinkinį gavo 2000-ųjų sausį. Valomajai terapijai jau nebuvo laiko. Ėmė gerti vilcacorą, tahuari, macą... Pagerėjimą jautė kasdien – liovėsi pykinti, jau galėjo ką nors veikti namie, nueiti į parduotuvę, žaisti su katinu. Ir net kviestis artimuosius pačios paruoštų sekmadienio pietų! Per tris mėnesius ligonė priaugo 7 kilogramus svorio, ir koks tai buvo džiaugsmas visai šeimai!

Ji žavi savo veiklumu, optimizmu bei tvirtybe

Kontroliniai tyrimai vėl buvo pakartoti 2000 m. balandžio 28 d. Rentgeno nuotraukos rodė, kad navikas jau... nebeauga. Negana to – kraujo tyrimai taip pat buvo puikūs, nes naviko apimtis sumažėjo perpus. Daktaras buvo aiškiai nustebintas, tačiau nieko neklausinėjo, o ponija Kristina nesakė, kokie vaistai jai taip padėjo. Kontrolinės nuotraukos, padarytos jau Ilave liepos mėnesį, bei visiškai normalūs naviko tyrimo duomenys leido gydytojui išstarti: „Jūs sveika!“

– Sūnau! Aš nesergu vėžiu! – Kristina laiminga šaukė sūnui, kuris lūkuriavo jos prie poliklinikos.

– Tebūnie palaimintos rankos ir protas, atradę tas vaistažoles, ir tie, kurie nedvejodami skyrė jas žmonėms gydyti, – taip sakė man, kai niūrią lapkričio dieną aplankiau poniją Kristiną mažame jos butelyje.

Žiūrinėjame senas rentgeno nuotraukas, gurkšnojam arbatą ir vis grįžtam prie tolimesnių ir artimesnių prisiminimų. Ponija Kristina man išduoda paslaptį. Prisipažįsta, kad jau daugelį metų peltakiu siuvinėja staltiesę. Bet kartą jai prisispnavo, jog kai darbą užbaigs – mirs. Todėl vis vilkina, vis nebaigia. Ji mane žavi visada gera nuotaika, tvirtybe, veiklumu, o kartu tokia moteriška šiluma... Ji ir toliau žada vartoti Andų preparatus, nes tikrai žino, kas padėjo jai įveikti ligą.

Dėkodama už viešnagę, užduodu jau paskutinį klausimą:

– Na, o kokie jūsų artimiausios ateities planai, ponija Kristina?

– Gyventi, – paprastai atsako.